¶ Genealogie deorum gentilium iohannis boccatij certaldenſ ad hugonem hieruſalē et cipri regem Liber primus incipit feliciter

¶ Qui primus apud gentiles deus habitus ſit:

MAre magnum et diſſuetum nauigijs intraturus nouumqȝ ſumpturus iter ratus ſum pſpectādū fore ſolerter q̄ ex litore cimbe prora ſoluēda ſit vt rectius ſecūdo ſpirāte vento eo deuehar quo cupit animus quodquidē tunc compertiſſe reor dū cū compero quē ſibi pmū deum finxere priores vt ab eo initio ꝓpaginis ſumpto debito poſſim ordine in poſteritatem procedere. Nota ergo ꝙ tales dicit aquā pmū deū fuiſſe eāqȝ in ſe diuinam habere mētem omnia ꝓducētem vt n̄ aliter ꝙ̄ apud nos plantas humectet ſic ex abiſſo ſcaturiginibus emiſſis in celum vſ. ſidera ꝛ ornatū ēliquū manu madida fabricaſſe Anaximenes dicit aerē quū pdito eo animalia mori ant. et abſ h° nequeant procreari. Criſippus ignem quū ſine calore nil ꝯſtet gigni vel genitū poſſe conſiſtere. Alcinous crotonienſis ſolem et ſtellas. Macrobius minor ſolem. Theodoncius terrā eiqȝ ineſſe mentem diuinam dicit. Et hij qui taletis opinionē ſecuti ſunt aque elementum vocauerūt occeanum. et quia comptum eſt eum celi filium fuiſſe prioritatem nō ſumit deorum. Similiter iupiter quia pro ignis elemēto ſepe ſumit et nōnūꝙ̄ ignis et aeris ſimul. ꝓor nō eſt deorū quia nūc celi nūc etheris nūc ſaturni legit filius. Celius q̄ ꝓ celo ſupponit ſimilit non eſt quia ethere genitus eſt. Similit nec ſol quia nūc iouis nunc vulcani nūc yperionis filius legit. Relinquit ergo ſecūdum opinionem theodontij horū indagatoris ſollertiſſimi ꝙ demogorgon primus ſit deorū quum pater eius non reperiatur.

De demogorgone

HUius autē opinionis inuētorēs dicit theo. vetuſtiſſimos archadū ruſticos fuiſſe. q̄ cū viderēt terram ſponte ſua ſiluas ꝛ arbuſta queqȝ producere flores fructus et ſemina emittere. animalia alere. et demū cuncta in ſe morientia ſuſcipere. Nec non montes flāmas euomere. ex duris ſilicibus ignes excuti ex cōcauis locis et vallibꝰ exalare ventos. et illam

Thales philosophus
Anaximenes
Crisippus
Macrobius

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſentirent moueri nonnũq̄ ⁊ etiã mugitus emittere eiuſqꝫ e vi
ſceribꝫ fontes lacus ⁊ flumĩa fundi quaſi ex ea etherius ignis
et lucidus aer exorti· ac egregie potata ingentem illum occeanũ
pelagum emiſerit et ex colliſis incendijs euolantes in altum fa
uille ſolis lune qꝫ globos ediderint ·ſummo qꝫ implicitĩ celo i
ſtellas ſeſe inſixerint ſempiternas ſtolide crediderẽ· Alij ſequẽ
tes non terram ſimpliciter dixerunt· ſed illi mentem implicitã
eſſe diuinam· intellectu cuius agerent̃ iſta· eamqꝫ mentem in
ſubterraneis habere ſedem arbitrati ſunt · cauſam aſſignantes
quia in progreſſu terre ſilentium augeri videtur · Qui volẽtes
eius diuinitatem ſublimare ·conſenſu publico inhibuerunt ne
impune nominaretur a quoq̄ ·exiſtimantes indecens eſſe tam
ſublime nomen in buccas venire mortalium· vel forte timentes
ne nominatus irritaretur in eos vt teſtatur lucanus· Cuius rei
auxit fidem quod femiã malefica dixit terram tremere eo voca
to quod nunq̄ alias fecit niſi concuſſa vt dicit lactantius ·et
deſcribendo eius potentiam dicit hunc caſtigare furias et poſſe
cogere manes in deſideria mortalium vt dicit ſtatius· Et quod
non cognoſcitur cauſa eſt quia ſcire ſecreta dei nõ ad omnes p
tinet· ne vilipẽſionem veniat potentia deitatis· Et ne tedio ſoli
tudinis angeretur circũſpecta vetuſtas dedit eternitatem atqꝫ
chaos ſocios vnde filiorũ agmen ſuſcepit egregium· Nota qꝺ
demogorgon grece latine terre deus ſonat· Nam demon deus
vt ait leontius· gorgon autem terra ſeu ſapientia terre interp̄
tatur· cum ſepe demon ſciens vel ſapiens exponitur vel ſecundũ
alios deus terribilis qꝺ de vero deo legitur ſanctũ et terribile
nomen eius· Nam ille ob integritatẽ iuſticie male agentibus
terribilis eſt· iſte vero ſtolide exiſtimantibus et cetera·

De eternitate rubrica·

ETernitatem ideo demogorgõ ſociam dedere vt is quĩ
nullus erat eternus videretur· hec nulla temporis quã
titate menſurari poteſt ·cum omne contineat eũum et
contineat̃ a nullo vnde claudianus Eſt ſpelunca procul noſtre
qꝫ imperuia menti vix adeunda dijs annorum ſcalida mater
In quibꝫ eternitatẽ ⁊ que in ea cõtineant̃ ſcribit· qui vt oſten
dat eius omnium temporũ exceſſum dicit ſpelũcã ipſius ideſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

gremij ꝓfunditatem incognitam atq; paul ſtantē. et ne dū uoe talibꝰ ꝫ vix adeūdam dijs .i. beatis creaturis. Tempora ſuppe ditātem dicit at; reuocantem vt appareat intra eam omne tem pus initiū ſūpſiſſe ſumere ac ſumpturum eſſe. Deſcribit īſuper eam ſerpentem perpetuo virentē id eſt nūq̄ in ſeniū tendentem eumq; dicit reuoluto in caudam ore eam deuorautem ſ̄pē circu larem tempꝪis lapſum. Nam ſemp vnius finis principiū eſt ſe quentis. et hoc exemplo vſus eſt eo ꝙ p illud fuerit olim egip tijs anteq̄ litteras ſuſcepiſſent cōſuetudo deſcribendi annum. Conſequenter hoc fieri tacite dicit eo ꝙ nō aduertentibꝰ uob paulatī labitur tempus. Naturā autē animaꝝ circūuolitantiū plenā eo ꝙ aſſidue multis animantibꝰ animas infundit. Ideo ante fores eťnitatis deſcribit vt intelligamus ꝙ quicq̄d intrat eternitatis gremiū ſeu multum ſeu parꝝ natura agente intrat. et ſic ianitrix eſſe videtur. Senē vero q̄ in antro numeros ſtel lis diuidit deū verū credo. nōq̄a ſenex ſit ꝫ mortaliū more quo imortales ſenes dicimus. hic numeros ſtellis diuidit quia eo agente p ſiderū motum nob̄ tempora diſtingūtur:.

De chaos

Chaos ſcđm ouidium eſt q̄dam oīm rerū creandarū impꝛimpta et confuſa materia. Dicit enī vnus erat toto nature vultus in orbe. Quē dixere chaos rudis indigeſ taq; moles. hanc forma carentē volūt antiqui ph̄i coeternā de mogorgoni. vt ſi q̄n in mentem illi veniſſ; creaturas producere non deeſſet materia

De litigio.

De litigio primo demogor. filio talis a theodōn recitať fabula. ꝙ ſemel reſidēte demogor. vt quieſceret in eter nitatis antro ſenſit in vtero chaos tumultuari. q̄pobrē commotus extenſa manu chaos ventrem aperuit. et euulſo liti gio tumultū faciente eo ꝙ turpē et inhoneſtam hēt faciem ab iecit in auras. q̄ confeſtim volauit in altum. non enī poterat ad inferiora deſcendere. cū oīm rex ei inferior videretur. qui cum ex vtero matris exemerat. Aſt chaos acri feſſa labore tota ī ſudo rem videbať reſolui. dedit ignita exalans infinita ſuſpiria. quo euulſo demogorgon tres parcas et pana eduxit. Et cū pan re bus agēdis videretur aptior. eum domui ſue p̄fecit. ⁊ ſorores

illi dedit pediſſequas Chaos autem liberata pōdere iuſſu panis
demogorgoni ceſſit in ſedem . ¶ Anteq̄ꝫ exponenda ſit fab. anl
querēdū eſt quare poete ſub iſtis fabulis conati ſunt veritatem
oſtendere . huic queſtioni reſpondet macrobius ſup ſomno ſci
pionis . dicit enim nec vt oblectent ad fabuloſa conuertūtur .
ſed quia ſciunt inimicam eſſe nature aptam vndiqꝫ expoſitioē
ſui . que ſicut vulgaribꝫ hominū ſenſibꝫ intellectū ſui vario re
tegmine experimēto ſubtraxit . ita prudentibus archana ſua vo
luit fabuloſa tractari ¶ Notandū inſuper in fictionibꝫ eſſe plu
res ſenſus primus habetur per corticem qui eſt litteralis ſed p
corticem allegorici q̄nqꝫ notanē verbi gratia Perſeus iouis fi
lius figmēto poetico occidit gorgonē et victor euolauit in ethe
ra hoc dum legitur hiſtorialis ſenſus preſtaē . moraliter loquē
do oſtenditur prudentis in vitiū victoria ⁊ ad virtutē acceſſio
Allegorice autē pie mentis ſpretis mūdanis delicijs ad celeſti
a euolatio . Anagorice poſſet notare criſti aſcenſum ad patrem
mundi principe ſuperato / qui ſenſus et ſi varijs nūcupētur nomi
nibus poſſunt tamen omnes allegorice dici . verum non eſt ani
mus michi ſecūdū omnes ſenſus enucleare fabulas que ſequū
tur cum arbitrer vnū ſenſum ex pluribꝫ explicaſſe eſto aliquā
do apponaē plures : : Nunc ad rei veritatem In hac fabula vo
lunt poete mundi creationem deſignare : Nam demogorgonē
in vtero chaos tumultum ſenſiſſe intelligo diuinam ſapientiā
aliqua eam mouente cauſa puta maturitate ventris ideſt tem
poris propoſiti horā aduenīſſe . et ſic velle que mixta erant cer
to ordine ſegregare . extendiſſe manū ideſt operam voluntati de
diſſe . vt ex vtero laborantis ideſt laborem confuſionis patien
tis rerum formas ſuſciperet et primo litigium abſtulit . quia
rebus debitū ordinem impoſuit . Et cum primus dei videtur ac
tus a diſcordātibꝫ ordinando ſubtraxiſſe litigium qui primus
filius eſt . eum abiectum ob turpem faciē reor quia turpe ſit vt
plurimū litigaē euolaſſe ad ſublimia ad decorem fabule poſitū
eſt . Omerus inſuper dicit eū a ſuperioribꝫ ad inferiora deiectū
per quod intelligo quod a motu ſuperiorū corporū apud morta
les ſepe oriūē litigia / vel q̄a apud ſuperos oīa certo et ꝑpetuo
agāē ordine vbi apud mortales vix aliud inueniē eſſe q̄ diſcordie

Chaos ſudore madefactam aquam reor. ⁊ per ignita ſuſpiria ae
rē atq; ignem in prima elemētorū ſegregatione. per groſſitiē
molis huius terrā que panis ↄſilio creatori ſuo domus ⁊ ſedes
facta eſt. per eductum panem ſentio naturā naturatā ſumpſiſſe
initiū q̄ ſtati domui demogor. ideſt orbi ꝑpoſita ē. Parcas aū
eodē partu productas fratri datas exiſtimo vt intelligamus
naturā his cum legib ꝓductam vt procreet gignat ⁊ nutriat
et in finem nata deducat que tria earum ſunt officia.

De pane

De pane demogor. filio theo. hāc recitat fabulam. dicit
enī eū verbis irritaſſe cupidinem. ⁊ inito cū eo certami
ne ſuperatū ⁊ victoris iuſſu ſiringam nimpham archa
dem adamaſſe. q̄ cum ſatiros ante luſiſſet eius etiā ſprevit cō
iugiū. Pan autem cum illā vrgēte amore ſequeret̄ fugientem
ipſa a ladone fluuio impedita conſtitit ⁊ nimpharū auxilio in
paluſtres calamos verſa eſt. Quos cum pan motu ventorū ſen
ſiſſet dū invicem collidere͞t eſſe ſonoros. tam affectioue puelle
a ſe dilecte q̄ꝫ delectatione ſoni permotus calamos libens aſſup
ſit. et ex eis ſeptem diſpibus factis fiſtulā ↄpoſuit eaq; p̄mus
cecinit vt ait v̓gilius. Rabbanus eius deſcribendo figurā attri
buit fronti eius cornua infixa in celū tendentia. barbam ꝓlixā
et in pectus p̄ēdulam et loco pallij pellem diſtinctam macul̓ in
manu virgam ⁊ ſeptē calamorū fiſtulam. in mēbris inferiorib
hirſutum dicit ⁊ pedes habere capreos ⁊ purpuream faciem ſecū
dū virgiliū. Venit et agreſti capiti ſiluan⁹ honore. Rei veritas
eſt. per panem intelligimus naturā naturatam ipm̄ a cupidine
ſupatū dico q̄a q̄cito natura ꝓducta eſt. e veſtigio cepit operari
et ſuo delecta opere illud cepit amare eiuſq; amore ſuccubuit.
Siringa ab eo dilecta ſecūdū leontiū dicit̄ latine deo cantās
ꝑquā intelligi poteſt ſperarū melodia quā ponit pytagoras ſeu
nature opis a ſuperioribꝰ miro organiſatū ordine vt dū incētū
deducit̄ finem armoniam cauſet. hanc nimphā archadē dicit
et i calamos verſā q̄a ſecūdū theo. archades p̄mo inuenē mu
ſicā. ⁊ p calamos longos ⁊ breues vocū emiſere diſcrimiā. Ma
crobius hᵒ attribuit pytagore ad ict⁹ malleorū. Joſeph⁹ in libᵒ
antiq̄tatis iudaice attribuit iubal ad ſonū malleorū tubalcain

Fratris ſui. Siringam luſiſſe ſatiros et pana fugientẽ a ladõ
ne mꝛatã ⁊ nẏ̃phaꝝ ſuffragio in calamũ v̉ſam ĩtelligit̃ hic. hec
eñ ſpretis ſatiris id ẽ rudib⁹ fugit pana id ẽ hoĩnẽ natã aptũ
ad muſicalia Nec hec quidẽ actu fugit ſ; exiſtiãtione cupiẽtis
cui in dilatiõe videt̃ ceſſari q̃d optat. hec tunc a ladone ſiſtitur
donec ĩſtrumẽtũ ad emittẽdã meditationẽ pficit̃ Eſt eñ ladon
Fluuı̃⁹ in ripa nutriẽs calamos ⁊ ſic videt̃ ĩ calamos v̉ſa ſiriga
q̃a per calamos ẽſonet melodia ul̃ qua forte a cõptore fiſtule
calami ad h° fuerũt opti ſecus ladonẽ. per ẏmaginẽ panis ſen
ſerũt poete vniũſale natẽ corp⁹ tã agẽtiũ q̃ʒ patientiũ reꝝ. p cor
nua ĩ celũ tendẽtia ſupcaeleſtiũ corpoꝝ demõſtracõẽ quã mõ du
plici pcipim⁹ ſenſu ſcʒ ⁊ intellectu Per ignitã ei⁹ faciẽ ignis eli
mẽtũ cui ãnexũ acrẽ voluerũt q̃s ſic iũctos iouẽ dixẽ nõnulli. p
barbã vilitas demõſtrat̃: Et p hãc ĩtelligũt v̉tutẽ actiuã hoꝝ
duoꝝ elemẽtoꝝ q̃ ad ĩferioꝛa deſcẽdit velut barba. Maculoſa
pellis ſignificat octaue ſpere miꝛã pulchritudinẽ creb° fulgore ſideꝝ
depictam qua ſicut pallio tegũtur omnia. Per virgã natẽ re
gimẽ ſentio quo omnia ⁊ potiſſime ratione carẽtia ĩ certũ dedu
cuntur finem. fiſtulam ad armoniã celi explicandã apposuerũt
Corpus hiſpidũ circa inferioꝛa ſignificat terre ſuperficiem mon
tiũ ac ſtopuloꝝ aſperitate gibboſam: Macrobi⁹ vero per hãc
ẏmaginem ſolem vult oſtendere per cornua lune ẽnaſcentis iu
ditiũ. per purpuream faciẽ mane rubeſcentis aſpectũ per pꝛixã
barbam radios in terrã deſcendẽtes Per maculoſam pellẽ celi
ornatum a ſole deriuatum. per virgam reꝝ moderamiẽ. Per fiſ
tulam celi armoniã a motu ſolis cauſatã. Et dicit̃ pan a pan
quod eſt totũ quia omnia q̃ũqʒ ſunt nature gremio cõcludũt̃
Et ſecũdũ augu. de ciuitate dei pan aliq̃n dicitur liceus ꝓpter
cõtinuam hominũ mutationẽ in lupos que frequẽter in archa
dia contingit.

De cloto lacheſi et atropos.

Cloto lacheſis et a tropos fuerunt filie demogoꝛgonis
quas tullius parcas vocat. de quib⁹ ouidi⁹ in maioꝛi vo
lumiẽ tu ſola ĩſupabile fatũ ⁊c̃ In q̃b⁹ ſumi poteſt has
tres ſorores eſſe fatũ ⁊ fata has ſupdixim⁹ ſuitio panis dedica
tas a prẽ. fulgẽti⁹ vero in de mẏthologijs dicit eas atributas
obſequio plutonis infernorũ dei Credo vt ſentiamus actiones

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

iſtarū circa terrena tantū verſari cū pluto terra interp̄tetur. et
vt ipſe ait cloto int̄pretat̄ euocacio. eo q̄ſuū ſit iacto cuiuſ rei
ſemine illud a deo incrementū trahere vt aptū ſit in lucē emer
gere. lacheſis autē ſecūdū eū interp̄tatur ꝓtractio eo q̄ id q̄d
a cloto ꝯpoſitū eſt et in lucē euocatū a lacheſi ſuſcipiatᷣ ⁊ ꝓtra
hatur in vitā. Atropos autē ab a quod ē ſine ⁊ tropos q̄d eſt
cōuerſio quaſi abſ cōuerſione int̄pretat̄ eo q̄ omne natū eueſ
tigio q̄ interminū ſibi p̄ſignatū veniſſe cognouerit demergat. a
qua nulla retro naturali ope cōuſio ē. Aliquī dicunt lacheſim
idem eſſe cū fortuna. de fato multa ſcribit boetius in de cōſolati
one dicit eni ſic. omniū generatio rerū progreſſus. Nūc autē
cur demogor. aut herebi noctiſq̄ filie dicantur deſcribendū eſt
Cū ſepe contigit q̄ cauſatus cauſantis dicat̄ filius. has tres di
cimus dei filias tanq̄ ab eo creatas quī prima cauſarū ē. hunc
autē deū veteres demogorgonem dixē. Quod autē ex herebo ⁊
nocte nate ſint dicit tul. herebus terre profundiſſim⁹ locus eſt
quē allegorice poſſim⁹ accipere pro ꝓfūditate diuine mentis in
quā mortal̄ ocul⁹ penetrare non poteſt. Et cū diuina mens vi
dens. tāq̄ ſeipā intelligens. quid actura eſſet. et inde has actu
non cū natura rerū ꝓduceret. ſatis ex herebo ideſt ex archano
diuine mentis conſilio natas dicere poſſim⁹. Noctis autē filie
dici poſſūt q̄n autē ad nos quia omnia in que acies oculorum
noſtrorū penetrare non poteſt obſcura dicimus et nocti ſimilia
et ſic dū intrinſeca diuine mentis ſplendida videre nequeam⁹
mortali obfuſcati caligine. ipſas noctis filias dicimus. Vel q̄a
nobis incognite ſunt diſpoſicioēs earū. eas obſcuras et noctis
filias vocamus. has dicit tul. parcas p̄ antifraſim q̄a nemini
parcūt. nulla ē apud eas acceptio pſonarū. fatū autē tractum
nomen eſt a for faris. quaſi q̄d ab eis agit̄ irreuocabile ſit. au
guſtinus de ci. abhorret illud nomen fatū admonens vt ſi q̄s
dei volontatē uel poteſtatem nomine fati appellet ſentētiam ti
neat linguam cohereat

¶ De polo ſexto demogor filio

POlus demogor. fuit filius de quo pronapides hāc reci
tat fabulam. q̄ dū ſecus vndas in ſede ſua cōſiſteret de
mogor. et ex exili limo ſpeculā compoſuiſſet eā nūcu
pauit polum qui ſpretis patris cauernis euolauit in altum. ⁊

et eo q̄d adhuc mollis eſſet in tam grādē corpus euolās ꝯflatꝰ
eſt· vt oīa q̄ a p̄re fuerāt ꝯpoſita circūdaret ¶ Deꝫ nūdū ſibi erat
aliquis ornatꝰ cū fabricāti patri lucis globū aſſiſtens videret
ignitas plurimū ad ictum mallei fauillas euolare· omnes ſinu
ſuo collegit ⁊ in domū ſuā detulit eā qꝫ ex illis ornauit circūq̄qꝫ
¶ Rei veritas ſcd̄m illos q̄ volūt ōnia a mente diuina terris in
cluſa fuiſſe producta· per polū celum ſentio ex terra extēſibili
factū et in maximū ac circūplectēs omīa corpus eductū· domū
fauillis ornatā intelligo quia micātibꝰ radijs ſtelle in celo cōpo
ſite naſa ſua luce carētes lucide facte ſint· polꝰ autē vt arbitror
dꝛ a p̄ncipali ori pte celi· ¶ De phitone vij demogꝛ filio·

DE phitone demogor· filio et terre hanc recitat pronapi
des fabulam· dicit eīm demog̃· ꝯtinue caliginis affectū
tedio acrocerāunios aſcēdiſſe mōtes· ⁊ ex eis ingentē
et ignitā euulſiſſe molem· eamqꝫ p̄mo retondaſſe forcipibꝰ de
inde in caucaſo monte eam ſolidaſſe· Poſt hec vltra taproba
nem detuliſſe· et globum illū lucidum ſexies vndis merſiſſe·
totidē qꝫ circuirotaſſe ꝑ auras et hoc ideo ne vlla vnq̄ poſſꝫ cir
cuitione diminui ⁊ vt agilis ferretē vndiqꝫ· quē cōfeſtim ſe tol
lens in altā domū intrauit poli pris qꝫ ſedem omnē compleuit
fulgore ex īmerſionibꝰ autē eiꝰ aque ante dulces amaritudinē
ſumpſere ſalſedinis et aer ex rotatibus ad ꝑcipiendos ſolis ra
dios aptus factus eſt· ¶ Rei veritas eſt huguitio in libro voca
bulorum dicit phitonē ſolem eſſe· et hoc illi queſitū nomen a
phitone ſerpēte ab eodē ſuperato Vnde ſcd̄m pau· phanes appa
ritio ē· quodquidē nomē ſoli optime ꝯpetit· Solis ergo crea
tionem vult oſtendē ꝑnapides· circa quā vt eorum· ſequatur
opinionem qui ex terra volunt omnia condita inducit deum ex
acroceraunijs montibus ſumpſiſſe materiam· ratus ignitam
terrā ad componendū lucidum corpus aptiorem· Eum rotūda
tum forcipibꝰ· intelligo diuinā artem qua ſolis globꝰ ſpericꝰ
factus eſt· vt nulla ſuperfluitate eius gibboſa ſuperficies ſit·
Malleus autē ſummi artificis intentum dici poteſt· quo in cau
caſo monte ideſt in celi ſummitate adeo corpus illud ſolidum
formauit vt nulla ex parte diminui poſſit de laci vltra tapro
banē dicit vt oſtendat vbi creatū ſit eſt enim orīētalis inſula

hoſtio gangis fluminis appoſita quã ex parte nobis in equi
noctijs ſol oritur· et ſic in oriente cõpoſitũ videtur velle· mecũ
enim ibi ſexies vndis dicit· imitando fabriles actus· qui ad in
durandũ ferrũ feruidũ aquis immergũt· quo poteſt eternitas
huius corpis deſignari· eſt quidem ſex pfectus numerus ſe ex
partibus ſuis omnibus cõficiens· ex quo vult intelligam⁹ ꝛ ar
tificis ꝛ artificiati pfectionem· Qđ autẽ ſexies rotatum ſit· p
numerum pfectũ rotationis intelligo indeficientẽ ſeu circularẽ
eius motũ: ꝙ ab eo aque pmo dulces amare facte ſunt· reor vt
oſtendat᷑· ꝙ ob cõtinuam radiorũ ſolis feruentiũ percuſſionem
aquarũ maris aque ſuphitietenus ſalſe facte ſunt vt dicit phi
ſici

¶ De terra ex filijs demogor· viij

Terra vt patuit demogor· fuit ſedes ꝛ filia de q̃ ſtatius
in thebaide: O hominũ diuũq; eterna creatrix que flu
uios ſiluaſq; animatũ ſemina mũdi: In quo terre op⁹
ſatis deſcribit· hanc veteres titanis dixere cõiugem· eamq; ex
patris cõcubitu ſuſcepiſſe filios· et ex occeano nepote· atq; ex a
cheronte infernali fluuio· eam inſup diuſis nominib⁹ vocauere
puta terram tellurẽ tellumenẽ· humum· aridam· bonam deam
matrem magnam· faunam et fatuã· habet em̃ cũ quibuſdam
deabus cõmunia: dicit᷑ em̃ cibeles berechithia opis· iuno ceres
proſerpina· veſta· pſis· maya ꝛ medea· ¶ Rei veritas eſt ſolis cõ
iunx dicit᷑ eo ꝙ in eam ſol agat tanꝙ in diſpoſitam materiã ad
producẽdũ animãtia quecũq; metalla et hmoĩ· Aliqui dicunt
titanũ hominẽ ingentis potentie fuiſſe· ꝛ terre virũ dictũ eo ꝙ
multũ terre poſſederit· ꝛ filios ſuſceperit tanta magnitudine vt
non ex mulierẽ ſed ex terra nati viderent᷑: dicit· Raba· terrã dictã
a terendo· tellus quia ex ea fructus tollam⁹· Tellumenẽ dicit
eam t̃re partem q̃ nec terit᷑ nec gminũ radicib⁹ ꝗ arboris vſui
eſt· hum⁹ dicit᷑ ea pars t̃re q̃ multũ humiditatis habet· arida
eo ꝙ aret᷑· bonadea / teſte macrobio dicit᷑ q̃a nob̃ omniũ bonoꝝ
ad vitã cauſa ſit· Matrẽ magnã eã dixerũt q̃ arbitrati ſũt om
niũ rerũ eã creatricem vl' q̃a maxia ſua vbertate nutriat cũcta
et ea demũ i ſe recipiat moriẽtia· fauna dicit᷑ q̃a õni nro faue
at vſui· fatuã autẽ a fando eo q̇ infantes partu edita non pus
vocem emittant quam ipſam tetigerint

¶ De nocte prima terre filia.

EX incerto patre dicit paulus noctē terre fuiſſe filiam.
hanc ſcribendo fabulam eam a phanete paſtoꝛe dilectā
cui petenti copulam et matri perſuadēti dixit ſe habere
virum ignotū. nec vnq̄ vidiſſe audiſſe tamē illum ſuis moꝛi
bus aduerſum et ideo moꝛi malle q̄ illi nubere. et indignatus
phanetes ex amatoꝛe hoſtis factus eſt et dū illam ſequeretur
occiſurus. illa ſe copulauit herebo non auſa vbi phanates eſſet
apparere. Theodonciꝰ dicit huic a ioue conceſſam quadrigam
eo q̄d illi fautrix eſſ3 dum ante lucē accederet ad almenā hanc
licet fuſca ſit picta oꝛnauerunt clamide vnde ſtaciꝰ: Nox que
terrarū celi q; amplexa labores ignea multiuago ⁊c̄: ¶ Rei ve
ritas eſt terra incognito patre noctem genuit filiam quia terra
denſitate ſui coꝛpoꝛis operatur vt radij ſolares nequeant in par
tem oppoſitam penetrare. et ſic vmbra tanta efficitur. quātum
ſpacij a medio coꝛpoꝛis terre occupatur que quidem vmbra di
cit̄ nox et ſic a ſola terra procreata dicitur. per phanetem ſolē
puto ideo paſtoꝛem dictum quia ſuo opere viuentia cuncta paſ
cantur: Eum autē adamaſſe noctem puto quia tanq̄ dilectā
ſibi videre cupiens rapido curſu fertur. et illi videtur apperē co
pulari: Illa vero renuit nec minus volucri paſſu fugi q̄ ſequa
tur eo q̄d ſibi moꝛes aduerſos habeat: Nec fruſtra ſe dicit mo
riturā ſi illi iungatur cum ſol ſua luce omnē diſſoluat obſcurita
tē. ſic eius hoſtis efficitur demū nox herebo iungitur ibeſt infer
no. In quē cum nūq̄ penetrent radij ſolares nox ſecura cōſiſtit
quod ioui fauerit fabula manifeſtat: Nam cum acceſſiſſet di
luculo iupiter ad almenam nox vt illi preſtaret obſequiū tan
q̄ a crepuſculo nocturno inchoaſſ3 perſeuerauit in longum. ex
quo quadrigam meruit per q̄nā circuitionem terre quam facit
intelligo Per quatuoꝛ autē rotas ex quibus quadriga conſtat
quatuoꝛ arbitroꝛ ſignari noctis tempoꝛa ſolum nocturne quie
ti ſeruientia videlicet primā ſecundā tertiam ⁊ quartā vigiliā
Quod antē picta palla amicta ſit ītelligo illū celi oꝛnatū quo
tegit̄. nox autē ut pappas ideo dr q̄a noceat oculis. nocq; īſup
q̄a male agēti apta ē. cum legimꝰ qui male agit odit lucē. Ex
q̄ ſequit̄ vt tenebras amet.

¶ De fama ſc̄da terre filia.

Fama ſecūdū virgiliū terre fuit filia dū dicat · illā terra
parēs ira irritata deorū · vnde paulꝰ hāc dicat fabulā
ꝙ ob cū regni cupidinem bellū īter titanos gigātes t̃re
filios et iouem eſſet exortum · eo itum eſt vt omnes terre filij q̃
ioui aduerſabanť occiderenť a ioue ⁊ alijs dijs · q̄ dolore terra
irritata cū ſibi adiuſus tā potentes arma deeſſent · coacto vtero
famā emiſit ſcelerū ſuperū relatricē · cuiꝰ formam deſcribit vir
gilius: Fama malum quo non aliud velocius vllū mobilitate
viget ⁊c̃ · Rei veritas ē pro ira deorū ſiderum opus circa quedā
intelligo · que potentia eis a creatore conceſſa in nos agunt ſecū
dum diſpoſitionem ſuſcipiētiū eorū influentias · et hinc puer
adoleſcētulus creſcit cū diminuať ſeneſcens ⁊ · cū nūꝙ̃ a ratio
ne gubernatoris optimi ſepētur ſepe faciūt aliqua que morta
liū repentino falſoqȝ iuditio · tanꝙ̃ irata feciſſe videnť · et ideo
iratos dicit paulus deos quia occiderūt · illuſtres viros quos
perpetuandos rebanť homines · vnde irritať terra idest aīoſus
homo nam terreni ſumus omnes · et adquid irritať vt pariat
famam vltricem future mortis idest vt id agat per quod fama
ſui nominis oriať · vt cū deorū ira ceciderit · illius nomē agēte
meritorū fama ſupſtes ſit · vnde virgilius · ſtat ſua cuiqȝ dies
breue ⁊ irreparabile tempus · Omibꝰ eſt vite · ſed famam extē
dere factis hoc virtutis opus · Hanc aūt famā · iō malū dicit v̉
lius · quia non equo paſſu ad eam ꝑquirendā tendimus om
nes · Nā per fraudes vt plurimū ſumma occupari ſacerdotia
cernimus dolo victorias · violentia ꝑ̄ncipatus · Sed ſi per vir
tutem aganť tunc non eſt malū fama virgilius tamen im ꝓ̄pe
loquiť vſus vocabulo fame loco infamie · Hanc inſup dicit me
tu primo ꝑuam · nam ꝙ̃tūcūqȝ grandia ſint facinora a quibus
oriť a quodam tamē audiētiū metu videť incipere · Mouemur
quidē auditu ꝑ̄mo rei alicuius · et ſi placet eā falſam eſſe memi
nimus · ſi vero diſplicet aliquo modo ne vera ſit extimemꝰ mox
ſeſe tollit in auras idest ampliatione locutionis medictibus
miſceť viris ⁊ inde ſe ſolo īfert · Pernix etiā ē id ē velox q̄a nil
velotiꝰ · monſtrū ingens aſſerit et horrendū ratione corꝑis qđ
illi deſcribit · volens in hꝰ qđ eius omnes pluuie cum auem di
cat ꝓpter eius celerem motum habeant hominis effigiem · quia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vnuſquiſq; de aliqua re loquens fame pennam vnã addit Mõ
ſtrum horrendũ eſt quia quãtomagis quis conatur eam oppri
mere tanto fit maior quod monſtruoſũ eſt : dicit inſup omnes
eius oculos vigiles eo quod non niſi a vigilantibꝫ fama perſo
net. Nocte eam medio celi volitantẽ dicit. quia ſepe quod ſero
fit mane remote ſcitur quaſi nocte volauerit. in die eam ſedere
dicit cuſtodem quia ob eius relata cuſtodes portis ferrearũ vr
biũ apponanẽ. et cum inter mendatiũ et veritatem non diſtin
gat. contenta eſt pro veris audita queq̃ referre. Eius preterea
domũ ſic deſcribit ouidiꝰ in maiori volumẽ Orbe locus medio
eſt inter terras q; fretum q; celeſtes q; plagas triplicis ↄfinia
mũdi et infra per plures verſus : Quod fama genita turpia de
orum facta narrauerit ſecũdũ paulũ intelligo qđ cum minores
in maiores nil viribus poſſint verbis illata maioribus ĩfamia
conantur vlciſci . Terre filia eſt quia non aliunde q̃ ex geſtis
in terris fama fit . patre caret ⁊ merito quia ſepiſſime rerum a
fama geſtarũ que falſiſſime ſunt ignoratur auctor qui loco pa
tris deſcribi poſſet .

De tartaro tertio terre filio .

Tartarum aſſerit theo. abſq; patre terre fuiſſe filium.
hũc barbala am dicit inertem matris adhuc in vtero
iacere eo qđ euocata lucina fauere partui noluiſſet . ob
id quod famam in deorũ ignominiã pepeiſſꝫ . figmentũ hoc ab
euentu famam ſumpſit . nõ erat enim lucina partui non futuro
preſtitura fauorẽ. Arbitrati quidam ſunt veteres circa terre cen
trum locum eſſe concauũ . ⁊ in eodem ſontiũ animas penis affli
gi vt in deſcenſſu enee ad inferos deſcribit virgi. vnde yſidorꝰ
tartarus a tremore frigoris dicitẽ . nũq̃ enĩ ibi ſolis potuit pe
netrarẽ radius . Rei veritas qđ in vtero mris torpeat patꝫ q̃a
non poteſt aſcendere et ſi aſcendat nomen perdit . terre filius
im ꝓprie dicitur nam q̃ tumcũq; ↄ̃ceperit mulier niſi in lucem
conceptus venerit filius dici non debet . Abſq; patre conceptus
quia terra de ſe has habet concauitates .

De taygete iiij terre filio .

Rayges vt dicũt tuſci
abſq; genitore terre filius eſt . de quo pau . fabulatẽ q̃
cum apud etruſcos in agro tarq̃nenſi tellꝰ intumuiſſꝫ
villicꝰ cui erat agellꝰ nouitate rei ꝑmotꝰ euẽtũ vidẽ cupiebat

7

tandem impatiens pre dilatione. ligone ſūpto eā effodit. et īde
prodijt infantulus. quo monſtro pterritus rudis homo voca
uit affines. nec diu et is q̄ modo infans viſus eſt ꝓuectus fuit
et inde ſenex cum incolas auruſpicinam docuiſſet ēpente nuſꝗ̄
conpuit. Auditores autē arbitrati numē et terre credidere filiū
et nominauere tagetem ꝗ ligua etruſta olim ſonabat latine de⁹
Eumq; poſtea loco ſūmi numinis coluere. ¶ Huiꝰ veritas eſt ꝗ
forte aliquis olim auruſpicinā ſtudēs ob ꝯtemplationis ꝯmo
dum in ſpeluncā ſolitarius vixit. et quia hoc antro exire viſus
eſt quaſi ex glebis prodiſſet. terre filius a vulgo creditus eſt.
et abſq; patre quia incognita fuit eius origo. Conſueuere ꝑte
rea veteres exteros ignotos. tere filios vocare. et q̄ nauigio affer
rentur neptuni. infans autē dictus ē quia nouus et cōfeſtim ꝓ
uectus et ſenex eo ꝗ eruditus et prudens fuit. in agro tarqui
nenſi quia hij in auruſpicina clariſſimi fuere. per breuē termi
num more deſignaᷓ grandis affectio. ꝗ̄ ad ipſū habuerūt inco
le nam dilecte rei mora etiā ſi lōgiſſima ſit breuis videᷓ. hūc
deū colunt vt doctrinam quā ſūme colebant deo auctore nobi
litarent.

¶ De antheo quinto terre filio.

Antheus incognito patre terre filius ē. de quo lucanus
Nundū poſt genitos tellus effeta gigātes. terribelem
libiās partum concepit in antris. etc̄ Et infra deſcribit
eius maxias vires. dicit inſuper qꝺ vt cū eo luctā īiret acceſſit
hercules et cum in agone eſſent. eum qꝫ ſepius proſtratum ro
buſtiorem cerneret reſurgere aduertens ꝗ antheus a terra vi
res recuparet. iam feſſum vlnis in altū tulit tam diu qꝫ tenuit
donec exſpiraret. ¶ Huius fabule duplex ſen ſus eſt hiſtoric⁹
talis ſecundū pōponium in libro coſmographie aſſerentem hūc
fuiſſe regem in extremis mauritanie partib⁹. et apud ampule
ſiam promōtoriū in occeanū athlanticum tendēs eſſe ſpecum
herculi ſacram et vltra tigere opidum peruetuſtū ab antheo vt
ferunt conditum. et in teſtimonium oſtenditur ab icolis parma
ingens ex elephante et ob magnitudinē nulli nūc habilis quā
ſūme colunt. ſimiliter eius monſtrant tumulū. Aduerſus hunc
antheū dicit theo. dioniſiū thebeum qui ob inſignem virtutē
hercules appellatus fuit bellū habuiſſe. qui cū aduertiſſet eū

ſepius in mauritania proſtratũ ⁊ ſtatĩ exercitu reſtuꝛatum ficta
fuga eum ad ſe pſequendũ in libia vſqꝫ traxit ibi vero eũ ſup
auit ⁊ occidit · Euſebiꝰ libro tempoꝝ dicit hunc antheũ paleſ
tric artis fuiſſe doctiſſimũ et ob id factũ arbitratur ꝗ terre fu
erit filius · et q̄ď reſtauraretur ab ea : fulgẽtius vero moꝛaliter
dicit antheũ de terra natũ libidinẽ eſſe · q̄ ſola ex carne naſcit̃
qua tacta et ſi feſſa ſit in vires reſurgit · verũ ab hoĩe virtuo
ſo carnis denegato tactu ſuperatur · hunc fuiſſe dicit auguſt · ẽg
nante argꝰ danao euſebius autem ẽgnãte egeo leon · ẽgnãte
apud arginos argo · ¶ De herebo nono demogoꝛg filio ·

Herebus ſcďm paulũ demogoꝛ · et terre filius eſt · hunc
credo idem cum tartaro · cum eũ omnes veteres in terre
viſceribus exiſtiment · de quo virgilius dicit quod in
faucibꝫ huius ſunt terribiles foꝛme ſcꝫ luctus · et vltrices cure
moꝛbi pallentes ⁊ triſtis ſenectꝰ · atqꝫ metus ⁊ fames egeſtas
qꝫ terribilis et hoꝛribilis viſu · letũ laboꝛ · et ſopoꝛ et mala men
tis gaudia · bellũqꝫ letiferũ · et multa alia mirabilia: Preterea
hunc dicit herebũ q̄tuoꝛ rigari fluminibꝫ acheronte ſcilicꝫ fle
getone ſtige et cocito · et acherontis nautam dicit eſſe caronem
moꝛientũ animas ad profũdioꝛa herebi trãſferẽtem · inſup mi
noem radamãtũ eacumqꝫ verſantes vrnis merita intrantiũ in
eſſe deſcribit · et proſtratos a fluminibꝫ titanos gigantes · et
ſalmeoneum ac tition vulture diſcerptum · yxion ꝑpetua circũ
uolutũ rota · Siſiphum in altũ ingentia pectoꝛe impingentem
ſaxa · tantalum inter vndas et poma ſiti fameqꝫ pereũtem · the
ſeum ꝑpetuo damnatũ ocio · alioſqꝫ hos inter ditis ferrea me
nia ſub vltrice teſiphone cruciari · ¶ Rei veritas eſt demogoꝛ
eum volunt filium qui per demogo deum intelligunt rerum om
niũ creatorem · terre autẽ quia in eius vtero ſit iſte locus pena
rum ſcilicet in centro ſecũdũ poetas antiquos · verũ etiam ſecũ
dũ criſtianos de quibus tullius in de tuſculanis trufatur: Cre
do ergo eos hunc herebum minori voluiſſe mundo applicari id
eſt homini ac voluiſſe illas hoꝛridas foꝛmas quas in veſtibu
lo herebi deſcribit virgilius eſſe cauſas exterioꝛes per quas in
troꝛſũ illa ſupplicia cauſant̃ · fictũ ẽ igitur in ꝓfundũ huiꝰ hẽbi
eſſe ditem ferreã ciuitatẽ id ẽ obſtinati coꝛdis ⁊ ferrei partem

Titanos id ē homines terrenis dediti ⁊ gigantes ideſt ſupbi
proſtrati vexantur· quia qui ſe extolli cupiunt ceco ſuo iudicio
deprimi arbitrantur et ſepe ab excelſo deiciūtur· Titius vultu
re diſcerptus ſignificat eos qui in cumulandis theſauris conti
nua cogitatione agitātur· yxion perpetua circūuolutꝰ rota cir
cum· agitationes optantis regnū oſtendit: Siſiphus ſaxa re
uoluens inefficacibus ac laborioſis conatibus vitā ducentis de
clarat· Tantalus auarorū curas et angores circa infernē par
cimoniam ſignificat· Theſeus ocioſus temeratiorū friuolos co
natus oſtendit quibꝰ miſere cruciant̄· Dicūt inſup hos vexari
īfeſtatiōe theſiphōis qd̄ ſignificat irarū voces nōnūq̄ emittere: p
illos autē tres iudices ītelligo tres perſonas quas ledere poſſu
mus deū proximū ⁊ noſipſos ⁊ ſic et ꝑplici cōſciencie ſtimulo
redarguimur· Per cerberum trifaucē canem de quo virgilius
facit mentionem cuius officiū eſt ianitorem eſſe et volentes in
tromittere et exitū intrātibꝰ prohibere· tres intelligo cauſas ro
dentes acri morſu mentes deceptoꝝ que ſunt aſſentatorū blan
dicie· falſa felicitatis opinio et inanis glorie fulgor que quidē
q̄tidie nouiꝰ decipul' detrahētes ignaros miſeras curas augēt
⁊ auctas minui non permittūt· mundatur herebus a quatuor
fluminibꝰ vt p hoc intelligamꝰ q̄ a hi qui ſe ratione deiecta ab
ieptis cōcupiſcētijs trahi pmittūt pmo recti iudicij perturbata
letitia acherontē trāſeūt qui carēs gaudio interptat̄· et repul
ſa letitia locū eius occupat meſtitia· Et ad bonū letitie pditū
ſepe vehemēs ira naſcitur· a q̄ in furorem impellimur q̄ flegeton
eſt idē ardens· et ex furore ī triſtitiā labim² que ſtix dicit̄ eſſe
et ex triſtitia in luctū et lacrimas per quas cocitus accipiendꝰ
fluuius quartus· ⁊ ſic nos miſeri intra gerimꝰ qd̄ ī viſceribꝰ ter
re a poetis ſtolidi arbitrant̄ incluſū· Habet inſup herebus mul
ta nomina ſecūdū hug· de quibus trāſeo dis autē dicit̄ a rege
ſuo q̄ diuiciarū deꝰ eſt· ¶ De amoē pmo herebi filio·

Amor ſecūdū tul· in de natura deorū filius eſt herebi et
noctis vnde ſecūdū aliquos amor animi paſſio ē et ſic
quicq̄d optamus id amor eſt· Et ſecūdum ariſtotilem
triplex eſt amor ſcz ꝓpt honeſtū delectabile ⁊ vtile quos plato
alio vocat nomine de duobꝰ primis non eſt ad ꝓpoſitum nec

Amor anni acti mentis

herebi noctiſqȝ ſunt filij Tertius autẽ ſcȝ ꝓpter vtile hoꝝ filiꝰ dicit̃ ſcȝ herebi ⁊ noctis id ẽ cece mẽtis ⁊ obſtinati pectoris ab hoc em̃ in execrabilẽ auri famẽ impellim̃ᷣ/ab hoc in cupidinem imperij inexplebilẽ. ab hoc in ſtolidũ perituẽ glorie deſideriũ. ab hoc in periclitatiões vrbiũ/furta/fraudes/homicidia miſeri trahim̃ᷣ. hac peſte inficiũt̃ hiſtriões aſſentatores et huiuſmodi falſis laudibꝫ nitẽtes denudaẽ milites glorioſos et hic impꝓpe amor dicitur.

¶ De gratia herebi et noctis filia.

Gratia ſcd̃m tul. vbi ſup̃ herebi ⁊ noctis filia dicit̃ Eſt em̃ gr̃a quedã libere mẽtis affectio maioris potiſſime ĩ miñores qua nullo p̃cedente merito etiã non poſcẽtibꝫ beneficia largiũt̃. hic autẽ nõ ĩtelligo de gr̃a que in bono ſonat ſꝫ de ea q̃ ad aliq̃d facinꝰ vel turpes hoĩs mores in p̃uſo ãquo ac deteſtabili viro cãt̃ ⁊ ſic herebi id ẽ obſtinati pectoris ⁊ noctis id ẽ cece mẽtis erit filia.

¶ De labore iij herebi filia.

Labor a tul. deſcriptiõe ſuſcepta eſt functio q̃dã vel aĩe vel corpis grauioris opis vel muneris. Noctis et hẽbi filiꝰ dici poteſt. is ſcȝ qui dãnoſus ẽ et merito ẽproba dꝰ. Nam vti in herebo et nocte ꝑpetua eſt ſontiũ inq̃ctudo. ſic eſt in ſecretis cordiũ penetrabilibꝫ eorũ qui ceca cupidine cogitatione cõtinua occupãtur. et quia tales cogitaciones in obſcuro cauſant̃ noctis filie dicũt̃

¶ De inuidẽtia iiij hẽbi filia.

Inuidẽtia ſcd̃m tul. in de tuſc. ab inuidia differt dicit enim inuidentiam tantũ ad inuidũ ꝑtinere Inuidiam autẽ ad eũ etiã cui fertur et ſic deſcribit inuidentiã. eſt egritudo ſuſcepta ꝓpter alteriꝰ res ſecundas que nil noceant inuidenti. hanc dicit filiã herebi ⁊ noctis de quo ouĩ. protinus inuidie nigro ſcalentia tabo tecta petit domus ⁊c̃ eius deſcribit habitationem idem faciens de inuidia et inuidencia.

¶ De metu q̃nto herebi filio.

Metus ſcd̃m tul. herebi noctiſqȝ filius ẽ. cuius cauſa ẽ q̃a ex remotis a cogitatiõe noſtra n̄ris in pectoribꝫ oriat̃. duplex tamẽ eſt ſcȝ q̃ cadẽ poteſt in cõſtantẽ viꝝ. vt tonitrua timẽ. ⁊ q̃ nulla rõnabili cã ĩpellente nõnullos exanimãt. hic ſub vocabulo pauoris miſter mortis ẽ. vñ̄ ſtaciꝰ in de vnũ dira coitũ de plebe pauorẽ q̃drupedes anteire iubet nõ alter anhelos ⁊ infra per pluẽs v̄ſus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Juſup tuli· in tuſcu aſcribit plures miſtros puta pigritiā pudo
rem terrorē timorē pauorē· exanimationē cõturbationē ⁊ ſilia·

De dolo ſexto herebi filio·

Dolus ſcđm tul· noctis et herebi filius fuit· de quo di
cit barlaam quoniā ad troyanū bellū cū grecas miſſꝫ· ⁊
cū minꝰ armis iret ī notū· cõſultātibꝰ q̄buſdā ex ꝑmati
bus de agēdis ab vlixe cui familiariſſimꝰ erat ī cõſiliū fuiſſe de
ductum· qui cū elatos animos ⁊ iactationes quorūdā audiſſꝫ
atqꝫ riſiſſet rogatus ſententiā dixit· q̄ ⁊ ſi n̄ honeſta eo ꝙ oppor
tuna videbat̃ aſſūpta eſt· ⁊ eidē cum epeo fabricandi negotiū cõ
miſſū eſt onus ex quo puētū eſt vt feſſi greci poſtmodū potire
tur optato· Hec fictio clara eſt· Sed cur herebi ⁊ noctis dicit̃
filius· intelligo ab herebo forma ſerpentis ſūpta humani gene
ris hoſtem in terrā veniſſe et parentū noſtrorū mentes doloſis
ſuggeſtionibꝰ obfuſcaſſe nocte tartarea ⁊ inde tāꝙ̄ in cultū agrū
ſemen iecisſe letiferū cuiꝰ fructus cū ī legem egiſſet extēplo
venit in lucē ⁊ ſic dolus mundū ĩtrās cognitus ab initio mana
uit ex herebo ⁊ in vtero cece matris cõceptus noſtra morte ⁊ ex
ilio regni celeſtis palam factis oſtēdit liquido ſe filiū noctis ⁊
herebi· Sed quia gentiles hoc nō nouerāt finxiſſe nō potuerāt
reor eos pro herebo· intimū cordis humani receſſum intellexiſſe
ibi enim cogitationū omniū ſedes eſt ⁊ ſic quādoqꝫ ex nocte id
eſt mentis cecitate via qua minime decet in deſideriū ſuū tēdit
et egri pectoris mala cõcupiſcentia feruentis dolus cauſat̃· et
plurimū nō ante viſus ꝙ̄ in precipitiū venerit is in quē ſtruit̃·

De fraude ſeptima herebi filia

Fraus herebi noctis qꝫ filia a tul· deſcribitur letalis ⁊ in
fanda peſtis· vnde inter fraudem et dolū dr̄a eſt· q̄a do
lus aliquādo in bonū opatur fraus autē ſemp in malo·
aduerſus hoſtes dolo agimus· amicos autē fraude decepimus
dantes alligerij in florentiſſimo poemate huius formā deſcri
bit· eam ſcilicet iuſti hominis habere faciē· corpus reliquū ſer
pentū varijs diſtinctum maculis· eiuſqꝫ caudam ſcorpionis mo
do eamqꝫ cociti innare vndis adeo ut illis excepta facie totum
cõtegat horridū corpus· eamqꝫ gerionē cognominauit· Fici
ritas in placida facie datur intelligi fraudulentorū benignus

vultus et loquax ∙ ſunt enim eloquio modeſti ∙ inceſſu graues ∙
moribꝰ īſignes ∙ et aſtutia callidi ∙ et maculis reſpſi ſcelerꝝ adeo
vt omīs eorū ↄcluſio pnicioſo ſit plena veneno ∙ et ideo gerion
dicta q̄a apud baleares īſulas geriō miti vultu blādiſq; vbis
ſolebat hoſpites ſuſcipere ⁊ demū occidere de eius natiuitate ſcri
bit ſicut de dolo ſentiēdū exiſtio ¶ De ptinatia viij hēbi filia

PErtinatia ſcḋm tull ∙ herebi noctiſq; filia ideo fingit̄ q̄a
quotiēs īdigeſtꝰ mortaliū ignauie rigor ∙ ratiōibꝰ diui
ni feruoris molliri nequit obſcurari ſeu pertinaciā ori
ri neceſſe eſt ∙ ¶ De egeſtate non aherebi filia ∙

EGeſtas duplex ē vna oportunis carere quā viri fortes
ſupant paciētia ∙ vt ī carenis libicis catho Alia cui habū
dātes ſuccūbūt vt auri cuſtos midas frigum rex q̄ dū
omīa q̄ tāgebat iuxta votū verterēt̄ ī aurꝝ fame pibat hec em̄ ve
ra ē herebi filia id ē gelidi ⁊ ignaui ∙ noctis id ē ceci ↄſilij exiſti
mātis optime diuitias augeri vt vſu careamus earum

MIſeria ſcḋm tul ∙ q̄ ¶ De miſeria x herebi filia ∙
adeo extremū infortuniū ē vt p ſpectātes in miſericor
diam poſſit cōmouere ∙ herebi noctiſq; filia eſt ∙ q̄a diui
ciꝭs perditis ab obfuſcato mentis iuditio concuſſū pectus lacri
mis miſeriam emittit in publicū tanq̄ naſcentur ∙

¶ De fame vndecima herebi filia ∙

FAmē dicit pau ∙ hēbi noctiſq; filiā cū eius cām ſimplicit̄
pmā a nemiē mortaliū poſſit īueniri ∙ ſ nō hēbi in pfūdo
terre latētis ∙ ſ potiꝰ diuiē mētis archano ∙ et hͨ ē fames
gnālis ∙ ꝑuata autē fames q̄ ex penuria ↄtigit ciborū q̄ aliqn̄ ex
faſtidio ſtomaci ∙ ſi pmū q̄ tertia patiētis q̄ egeſtatis crimiē ↄti
git ∙ ſi tercia hec hēbi noctiſq; filia dr̄ ∙ ſi egeſtatis crimiē dū
modo nō ob ītēperātiā ſit egenꝰ q̄ patiat̄ ∙ nō dicit̄ horꝝ filia ∙ Si
vo ob ciborꝝ faſtidiū ſit: ſicut nōnulli q̄ niſi epulas habuerit de
licatas nō ↄmedūt: hec nata noctis herebi q; dicit̄ ∙ vnde oui ∙
Queſitam q; famen lapidoſo inuenit in agro vnguibus et ra
ris vellentem dentibus herbas ∙

QUerelam dicit ¶ De querela xij herebi filia ∙
tullius herebi noctiſq; filiam ∙ et eſt quidā morbo male
ↄuenientis ſecum animi ab hoc in inſanū veniēs pectꝰ

quia ex trāhi quod ſibi debeť autumat inconſultus homo· aut e
gre fert ſibi non dari quod optat· uel non poſſe quod cupiat·

¶ De morbo tridecimo herebi filio·

M Orbus herebi noctiſqȝ fili⁹ eſt· ⁊ poteſt eſſe tam men
tis ꝙ corporis defectus ⁊ vti in corpe ab humorū diſcor
dia· ſic in mente a morum incōueniētia cauſatur·

¶ De ſenectute decimaq̄rta herebi filia·

S Enectus ſecūdū tul· herebi noctiſqȝ filia eſt cū herebus
ſit iners et tremulus· cui filia ſimilis eſt· et quia hebe
tes obfuſcatos qȝ ſenſ⁹ habet· nox eius mater cōgrue
appellatur·

¶ De pallore xv· heribi filia·

P Allor exanguis coloris ⁊ repentini timoris· ſignū· here
bi noctiſqȝ filius eſt q̄a quicq̄d a luce ſolis nō cerniť
pallore facile occupatur et ſupdictū eſt ꝙ herebꝰ neqȝ
ſolem videat neqȝ calorem ſentiat·

¶ De tenebra decimaſexta herebi felia·

T Enebra herebi noctis qȝ filia modicum a patre differt
q̄a nox aliquātulum luminoſa ē in tenebra autē nichil
apparet:

¶ De ſomno xvii· herebi filio·

S Omnus herebi noctiſqȝ fili⁹ de quo oui· ſomne quies
rerū placidiſſime ſomne deorū pax animi quem cura fu
git qui corpora duris feſſa miſterijs mulces reparaſqȝ
labori ⁊ ſic pmultos verſus· Et cum a vaporibus humidis e ſto
maco ſurgentibus et opilantib⁹ arterias ⁊ quieta obſcuritate
cauſetur· merito herebi noctiſqȝ filius dicitur· Si autē de morta
li ſomno velimus intelligere· nō difficili⁹ taliū parētū dabiť cā
nam calore caritatis perdito· ⁊ omiſſa rationis via vt neceſſa
rium ſit i letiferū ire ſomnū aptū ē: De ſpecieb⁹ ſomni refert
macrobius· Quarū prima vocatur fantaſma que ſe nūq̄ mor
libus miſcet niſi lente dū ſe ſomnus icipit immittere exiſtimā
tibus nobis adhuc vigilare· affert qȝ horribiles viſu formas et
plurimū a natura ſpecie et magnitudine diſcrepantes ⁊ huius
in genere dicit idem eſſe emactes ſeu ephialtes quē comunis p
ſuaſio exiſtimat quieſcentes inuadere· et ſuo pondere preſſos g
uare· et huius cauſam exiſtimāt plures ſtomacum nimio cibo
uł potu g̃ uatū· ſeu lōgo ieiunio vacuū· ⁊ ſepe aliquē ex humoribꝰ

predominantẽ · talia fantaſmata viſa eſt habuiſſe dido dum ſo
rori cõqueſta eſt virg · que me ſuſpenſam inſomnia terrent · et
illud inſomnia licentia poetica pro fantaſmate poſitum eſt :
Secunda ſpeties inſomnium nũcupatur a premeditatione cau
ſatum · ſicut de homero ſcribit tulliꝰ · cernens id in ſomnio de
quo ſepiſſime vigilans ſolebat cogitare et loqui · in hac ſpecie
amans ſibi dilectam puellam in amplexus eius occurrentem
aſpiciet · aut fugientem miſerrimus exorabit Nauta tranquil
lum mare nauemq; panſis velis ſulcantem aut tempeſtate peri
clitãtem aſpiciet: Tertia autẽ ſpeties ſomniũ appellatur ⁊ ſub
hac ſomniamꝰ verã ſub ſed velatione vt ioſeph manipulos fratꝝ
ſuum adorantes : Quarta ſpeties viſio nominatur et hec liqui
da patefactione futurum demonſtrat ſicut vidit arterius ruf
fus romanus eques dormiens ſiracuſis ſe videlicet dum gladi
atorum munus aſpiceret rethiarij manu transfodi · quod die
ſequenti cum multis nuntiaſſet completum eſt : Quinta et vl
tima vocatur oraculum que fit dum mortui parentes vel deus
in ſomnijs nobis aliqua premonent · vt ioſeph ab angelo
premonitus eſt vt acciperet puerum et matrem et cetera · vnde
porphirius voluit omnia ſomnia fore vera · vnde virgilius ſũt
gemine ſomni porte quarum altera fertur cornea qua veris faci
lis datur exitus vmbris altera cãdenti perfecta nitens elephan
to · ſed falſa ad celum mittunt inſomnia manes · per hos ver
ſus voluit porphirius omnia ſomnia eſſe vera ſentiens quod a
nima ſopito corpore in ſuam diuinitatem nitatur et in veram la
tens humanitatem aciem omnem dirigat intellectus · et nõnul
la videat et diſcernat · et plura videat ꝙ̃ diſcernat ſeu abſcõ
dita ſint ſeu denſiore tegmine occultata · et hinc fit vt quod di
ſcernit licet non plene nebula caliginis mortalitatis obſiſten
te · dictum ſit per corneam emitti ianuam cum cornu huiuſmo
di nature ſit · vt extenuatum paruum ſit intuitu · et tamq̃ dy
aphanum corpus in ſe recondita videamꝰ · quod autẽ obſiſtẽte
carnis caligine videri non poteſt id elephanto contectum dici
mus · cuius quidem os a natura adeo condenſatũ eſt · vt in quã
cumq; tenuitatem redigatur videre ſuppoſita non permittat
que ideo falſa dicit virgilius quia minime itellecta vel cognita

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vt ait po. huius autẽ tres miſtros eſſe dicim⁹. Quorũ pm⁹
morphea dictus eſt quod interpretatꝰ ſimulachrũ cui⁹ domini
iuſſu officiũ eſt quoſcũq; hominũ vultus fingere verba mores
voces ydeomata de quo oui. Ac pater e populo natorum mille
ſuorũ. Excitat artificem ſimulatorẽ q; figure morphea ꝛc. Se
cũd⁹ vocatꝰ. icacona cuius officiũ oui. dicit ꝛ alt ſit fera ſit volu
cris ſit lõgo corpore ſerpens. Tercius vocatur panthus quaſi
totũ cuius officiũ eſt inſenſibilia fingere ꝛ vult hic oui. q̄d que
cernim⁹ dormientes ab exteriori potentia nobis illata ſunt.

De morte xviij herebi filia.

Mors ſecundũ tull. herebi noctiſq; filia eſt duplex vna
violenta que ferro vł igne aut huiuſmodi fugiẽti uel
etiam poſtulanti infertur. Naturalis ſecundũ macro
biũ ſup ſomno ſcipi. eſt ea qua non corp⁹ ab anima ſed a corpe
anima derelicta eſt. vocatur autẽ multis nominib; ſcilic; ſenũ
mors matura ſeu merita. iuuenũ immatura puerorũ autẽ acerba
atropos. parca letũ. nox et fatũ. Rei veritas eam herebi dicit
filiam q̄a ab herebo emiſſa ſit vt i pſcripto carmĩe ſtaci⁹ ſtigijs
emiſſa tenebris. ſeu q͞ calore careat vt caret herebus. Noctis
autẽ filia dicitꝰ q͞ horribilis ꝛ obſcura videatꝰ. mors quia mor
deat vł a marte q̄ ẽ hoĩnũ interfector. Et differt ab atropos. q̄a
per mortem intelligim⁹ violentã. p atropon naturalem rerũ diſ
ſolutionẽ. letũ dicitꝰ panthifraſim cum ſit rerũ meſtiſſima. Fatũ
dicitꝰ q̄a diuina puidẽtia monſtratũ eſt omnes qui naſcũtꝰ mori
debere.

De charone xix° herebi filio.

Charon acherontis nauta herebi noctiſq; filius de quo
vir. Portitor has horrẽdus aquas et flumina ſeruat
terribili ſqualore charõ cui plurima mento ꝛc. Charon
enĩ alias cronon temp⁹ ẽ vnde ꝉ hĩbꝰ pro diuine mentis conſi
lio ſumẽdus eſt a quo tempus et reliqua creata ſũt. Nox autẽ
mater eius dicitꝰ quia ante creatũ temp⁹ nulla fuit lux et ideo
ex tenebris productũ videtur. Apud inferos autẽ poſitus ẽ cha
ron quia ſuperi tempore non indigent nos autẽ eo indigemus
Quod autem deferat corpora ex vna in aliã acherontis ripam
intelligo quia nos tempus cõfeſtim vt naſcimur ſuo ſumit in
gremio et in ripam defert oppoſitã id eſt in mortem. Vehemur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

p̄terea a charone p acheronte̅ fluuiu̅ qui abſqꝫ gaudio inter
p̄tatur ·qa a te̅pore trahim̄ p vita̅ labile̅ ⁊ miſerijs plena̅·Eu̅
p̄terea dicit virg̅ ·ſene̅ ꝫ robuſta fultu̅ ſenecta vt cognoſcamꝰ
te̅pus a̅noſitate vires non pdere ſordidus aute̅ e̅ illi amictꝰ vt
appareat quia circa terrena que ſordida ſunt verſatur ·

Dies herebi noctiſqꝫ — De die xx herebi filia ·

Dies herebi noctiſqꝫ filia dicit̄ ⁊ fratri ſuo etheri co̅nubio copulata · herebꝰ
eni̅ ſumit̄ pro vniu̅ſo terre corpe· Non eſt aute̅ dubiu̅
aduentu ſolis cedente nocte die̅ ɔſurgere ·⁊ ea̅ herebu̅ ex nocte
perduxiſſe eam aute̅ etheri nupta̅ intelligo quia ether p igne
accipit̄ qui clarus eſt ⁊ cum dies ſimilis ſit ſibi nupta eſt· Eſt
aute̅ dies naturalis que in ptibꝰ vigi̅tiq̄tuor diuidit̄ equalibꝰ
que ptes hore vocant̄ · Eſt inſup dies artificialis que in nocte̅
et die̅ diuiſa eſt cuiꝰ vnicuiqꝫ ptiu̅ dici ſcꝫ et nocti duodecim
horas licet inequales co̅cedimꝰ ·et artificialem ab artificio ex
cogita̅tes ea̅ dicimꝰ qua in ſuis iudicijs plurimu̅ vtunt̄ aſtrolo
gi·inde medici certu̅ inuenere die̅ eaqꝫ circa egritudinu̅ obſua
tio̅es vtunt̄·de q̄ plura̅ poſſunt dici ſed ca̅ bꝛeuitatis genealogie
deorug̅ ·et perco̅ſeque̅s totius p̄mi libri finem imponamꝰ ·

Genealogie deorum gentilium liber ſecu̅dus ·

De ethere herebi et noctis xxi filio ·

Ether ſc̄dm tull·inde naturis deoru̅ filius fu
it noctis et herebi qui quide̅ et ſi qn̄qꝫ p ce
lo ſumat̄ · p̄prie tame̅ ignis elimentu̅ videt̄
exiſtimari vnde oui ·hec ſup impoſuit liqui
dum et grauitate carente̅ ethera nec quicq̄
terrene fecis habente̅ ⁊c̄ que̅ licet multi ſteri
lem faciat tame̅ eum ſcribit fecundu̅ et ioue̅
primu̅ genuiſſe ⁊ celum e quibus emanauit omnis numeroſa
deorum proſapia ·

De ioue primo etheris filio ·